Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia Latina - Cod. Aug. perg. 154

[Reichenau ?], [14. Jh.]

Epistola ad Galathas

urn:nbn:de:bsz:31-42065

Visual Library

s; post discessum eius temptati sunt a fal
sis apostolis · ut in legem et circumcisionem
uerterentur · Hos apostolus reuocat ad fidem
ueritatis scribens eis ab epheso · Explicit
prologus · Incipit epistola ad galathas ·

Paulus
apostolus non ab
hominibus neque
per hominem ·
sed per ihesum christum
et deum patrem
qui suscita
uit eum a
mortuis · et qui mecum sunt omnes fratres ·
ecclesiis galatie gratia uobis et pax a deo pa
tre nostro et domino ihesu christo · qui dedit semet
ipsum pro peccatis nostris ut eriperet nos de pre
senti seculo nequam · secundum uoluntatem
dei et patris nostri · cui est gloria in secula secu
lorum amen · Miror quod sic tam cito trans
feremini ab eo qui uos uocauit in gratiam
christi in aliud euangelium quod non est aliud
nisi sunt aliqui qui uos conturbant · et
uolunt conuertere euangelium christi · Sed licet nos aut
angelus de celo euangelizet uobis preter
quam quod euangelizauimus uobis anathe
ma sit · Sicut prediximus et nunc iterum
dico · Si quis uobis euangelizauerit preter
id quod accepistis anathema sit · Modo
enim hominibus suadeo aut deo · Aut quero
hominibus placere · Si adhuc hominibus pla
cerem · christi seruus non essem · Notum enim uobis
facio fratres euangelium quod euangelizatum est a
me · quia non est secundum hominem · Neque enim ego
ab homine accepi illud · neque didici · sed
per reuelationem ihesu christi · Audistis enim
conuersationem meam aliquando in iudaismo ·
quoniam supra modum persequebar ecclesiam dei · et
expugnabam illam · et proficiebam in
iudaismo supra multos coetaneos meos in
genere meo · habundantius emulator existens
paternarum mearum traditionum · Cum autem
placuit ei qui me segregauit de utero matris
mee et uocauit per gratiam suam · ut reuela
ret filium suum in me ut euangelizarem
illum in gentibus · continuo non acquieui car
ni et sanguini · neque ueni ierusalem ad
antecessores meos apostolos · sed abii in arabiam
et iterum reuersus sum damascum · Deinde
post annos tres ueni ierusalem uidere pe
trum · et mansi apud eum diebus quindecim ·
Alium autem apostolorum uidi neminem nisi iacobum
fratrem domini · Que autem scribo uobis · ecce coram
deo quia non mentior · Deinde ueni in partes
syrie et cilicie · Eram autem ignotus facie
ecclesiis iudee que erant in christo · Tantum
autem auditum habebant quoniam qui persequebatur
nos aliquando · nunc euangelizat fidem
quam aliquando expugnabat · et in me glorificabant deum ·

II

Deinde post annos quatuordecim iterum
ascendi ierusalem cum barnaba assump
to et tyto · Ascendi autem secundum reuelationem
et contuli cum illis euangelium dei quod predico
in gentibus · seorsum autem hiis qui uide
bantur aliquid esse · ne forte in uacuum
currerem aut cucurrissem · Sed neque tytus
qui mecum erat cum esset gentilis compulsus
est circumcidi · sed propter introductos falsos fratres ·
qui introierunt explorare libertatem no
stram quam habemus in christo ihesu · ut nos in
seruitutem redigerent · quibus neque ad ho
ram cessimus subiectioni · ut ueritas euangelii
permaneat apud uos · Ab hiis autem qui
uidebantur aliquid esse quales aliquando fue
rint · nichil mea interest · Deus personam ho- enim
minis non accipit · Michi enim qui uide
bantur esse aliquid · nichil contulerunt · sed e contra

cum vidissent quod creditum est mihi evangelium preputii sicut petro circumcisionis. Qui enim operatus est petro in apostolatum circumcisionis. operatus est et mihi inter gentes. Et cum cognovissent gratiam que data est mihi. iacobus et cephas et iohannes. qui videbantur columpne esse. dextras dederunt michi et barnabe societatis. ut nos in gentes. ipsi autem in circumcisione tantum ut pauperum memores essemus. Quod etiam sollicitus fui hoc ipsum facere. Cum autem venisset cephas antyochiam in faciem ei restiti quia reprehensibilis erat. Prius enim quam venirent quidam a iacobo cum gentibus edebat. Cum autem venisset subtrahebat et segregabat se timens eos qui ex circumcisione erant. et simulationi eius consenserunt ceteri iudei. ita ut et barnabas duceretur ab eis in illa simulatione. Sed cum vidissem quod non recte ambularent ad veritatem evangelii dixi cephe coram omnibus. Si tu iudeus cum sis gentiliter vivis et non iudaice. quomodo gentes cogis iudaizare? Nos natura iudei et non ex gentibus peccatores. Scientes autem quod non iustificatur homo ex operibus legis nisi per fidem ihesu christi. et nos in christo ihesu credimus ut iustificemur ex fide christi et non ex operibus legis. Propter quod ex operibus legis non iustificabitur omnis caro. Quod si querentes iustificari in christo inventi sumus et ipsi peccatores numquid christus peccati minister est? Absit. Si enim que destruxi hec iterum reedifico. prevaricatorem me constituo. Ego enim per legem legi mortuus sum ut deo vivam christo confixus sum cruci. Vivo autem iam non ego. vivit vero in me christus. Quod autem nunc vivo in carne. in fide vivo filii dei. qui dilexit me. et tradidit semetipsum pro me. Non abicio gratiam dei. Si enim per legem iusticia. ergo christus gratis mortuus est.

III

O insensati galathe quis vos fascinavit non credere veritati. Ante quorum oculos ihesus christus prescriptus est in vobis crucifixus. Hoc solum a vobis volo discere. Ex operibus legis spiritum accepistis. an ex auditu fidei? Sic stulti estis. ut cum spiritu ceperitis. nunc carne consummamini. Tanta passi estis sine causa? si tamen sine causa. Qui ergo tribuit vobis spiritum et operatur virtutes in vobis. ex operibus legis an ex auditu fidei? Sicut scriptum est. Credidit abraham deo. et reputatum est illi ad iusticiam. Cognoscite ergo quia qui ex fide sunt. hii sunt filii abrahe. Providens autem scriptura quia ex fide iustificat gentes deus. prenunciavit abrahe quia benedicentur in te omnes gentes. Igitur qui ex fide sunt. benedicentur cum fideli abraham. Quicumque ex operibus legis sunt sub maledicto sunt. Scriptum est enim. Maledictus omnis qui non permanserit in omnibus que scripta sunt in libro legis ut faciat ea. Quoniam autem in lege nemo iustificatur apud deum manifestum est. quia iustus ex fide vivit. Lex autem non est ex fide. sed qui fecerit ea vivet in illis. Christus nos redemit de maledicto legis. factus pro nobis maledictum. quia scriptum est. Maledictus omnis qui pendet in ligno. ut in gentibus benedictio abrahe fieret in christo ihesu. ut pollicitationem spiritus accipiamus per fidem. Fratres secundum hominem dico tamen hominis confirmatum testamentum nemo spernit aut superordinat. Abrahe dicte sunt promissiones et semini eius. Non dicit et seminibus quasi in multis. sed quasi in uno et semini tuo. qui est christus. Hoc autem dico testamentum confirmatum a deo. que post quadringentos et triginta annos facta est lex. non irritum facit ad evacuandam promissionem. Nam si ex

lege hereditas. iam non ex promissione. Abra
he autem per repromissionem donavit deus. Quid
igitur lex? Propter transgressionem posita est.
donec veniret semen cui promiserat or
dinata per angelos in manu mediatoris.
Mediator autem unius non est. deus autem unus est.
Lex ergo adversus promissa dei? Absit. Si
enim data esset lex. que posset vivificare
vere ex lege esset iustitia. Sed conclusit scri
ptura omnia sub peccato. ut promissio ex
fide ihesu christi daretur credentibus. Prius
autem quam veniret fides sub lege custodie
bamur conclusi in eam fidem que revela
da erat. Itaque lex pedagogus noster fuit
in christo. ut ex fide iustificemur. At ubi
venit fides. iam non sumus sub pedagogo.
Omnes enim filii dei estis per fidem que est
in christo. Quicumque enim in christo baptiza
ti estis christum induistis. Non est iudeus
neque grecus. non est servus neque liber.
non est masculus neque femina. Omnes enim vos
unum estis in christo ihesu. Si autem vos christi
ergo abrahe semen estis. secundum promissi
onem heredes.

IIII

Dico autem. Quanto tempore heres parvulus
est. nichil differt a servo cum sit dominus omni
um. sed sub tutoribus et actoribus est usque ad pre
finitum tempus a patre. Ita et nos cum essemus
parvuli sub elementis mundi eramus ser
vientes. At ubi venit plenitudo temporis
misit deus filium suum factum ex muliere. factum
sub lege. ut eos qui sub lege erant redime
ret. ut adoptionem filiorum reciperemus.
Quoniam autem estis filii dei. misit deus spiritum filii
sui in corda vestra clamantem abba pater.
Itaque iam non est servus sed filius. Quod si filius et
heres per deum. Sed tunc quidem ignorantes
deum. hiis qui natura non sunt dii. servie
batis. Nunc autem cum cognoveritis deum. immo
cogniti sitis a deo. quomodo convertimini iterum
ad infirma et egena elementa quibus denuo
servire vultis? Dies observatis et menses
et tempora et annos. Timeo vos ne forte
sine causa laboraverim in vobis. Estote sicut et e
go. quia et ego sicut vos. Obsecro autem vos fratres nichil
me lesistis. Scitis autem quia per infirmitatem
carnis evangelizavi vobis iam pridem. et
temptationem vestram in carne mea non spre
vistis. neque respuistis. sed sicut angelum dei
excepistis me. sicut christum ihesum. Ubi est
ergo beatitudo vestra? Testimonium enim perhibeo
vobis. quia si fieri posset oculos vestros eruissetis
et dedissetis michi. Ergo inimicus vobis factus sum.
verum dicens vobis? Emulantur vos non bene. sed ex
cludere vos volunt ut illos emulemini. Bo
num autem emulamini in bono semper. et non
tantum cum presens sum apud vos. Filioli mei
quos iterum parturio. donec formetur christus in vobis.
Vellem autem esse apud vos modo et mutare
vocem meam. quoniam confundor in vobis. Dicite
michi qui sub lege vultis esse. legem non legistis?
Scriptum est enim quoniam abraham duos filios
habuit. unum de ancilla et unum de libera. Sed
qui de ancilla secundum carnem natus est. qui
autem de libera per repromissionem. Que sunt
per allegoriam dicta. Hec enim sunt duo te
stamenta. Unum quidem in monte syna. in
servitutem generans. que est agar. Syna
enim mons est in arabia. qui coniunctus est ei
que nunc est ierusalem. et servit cum filiis eius.
Illa autem que sursum est ierusalem libera est. que est
mater nostra. Scriptum est enim. Letare sterilis
que non paris. erumpe et clama que non parturis
quia multi filii deserte magis quam eius que habet
virum. Nos autem fratres secundum ysaac promissio
nis filii sumus. Sed quomodo tunc qui secundum car
nem natus fuerat. persequebatur eum qui secundum
spiritum ita et nunc. Sed quid dicit scriptura? Eice

ancillam & filium eius. Non enim erit heres
filius ancille cum filio libere. Itaque fratres non
sumus ancille filii sed libere. Qua libertate xpc
nos liberavit. State et nolite iterum iugo
servitutis contineri.
V
Ecce ego paulus dico vobis quoniam si
circumcidamini xpc vobis nichil pro
derit. Testificor autem rursum omni homini cir
cumcidenti se quoniam debitor est universe legis
faciende. Evacuati estis a xpo qui in le
ge iustificamini a gratia excidistis. Nos enim
spiritu ex fide spem iustitie expectamus. Nam
in xpo ihesu neque circumcisio aliquid valet
neque preputium: sed fides que per caritatem
operatur. Currebatis bene. Quis vos impe
divit veritati non obedire? Persuasio enim hec non est
ex eo qui vocat vos. Modicum fermentum
totam massam corrumpit. Ego autem con
fido in vobis in domino quod nichil aliud sapie
tis. Qui autem conturbat vos portabit iudi
cium quicumque est ille. Ego autem fratres si cir
cumcisionem adhuc predico. quid adhuc
persecutionem patior? Ergo evacuatum
est scandalum crucis. Utinam & abscidantur
qui vos conturbant. Vos enim in libertate
vocati estis fratres. Tantum ne libertatem
in occasionem detis carnis. sed per caritatem
servite invicem. Omnis enim lex in uno
sermone impletur diliges proximum tuum sicut
te ipsum. Quod si invicem mordetis & come
ditis. videte ne ab invicem consumamini.
Dico autem in xpo. Spiritu ambulate. & desideria
carnis non perficietis. Caro enim concupiscit
adversus spiritum. spiritus autem adversus carnem. Hec
enim sibi invicem adversantur. ut non quecumque
vultis illa faciatis. Quod si spiritu ducimini
non estis sub lege. Manifesta autem sunt opera
carnis. que sunt fornicatio inmunditia.
inpudicitia luxuria. ydolorum servitus vene
ficia. inimicitie. contentiones. emulatio
nes. ire rixe dissensiones secte invidie.
homicidia. ebrietates comessationes.
& his similia que predico vobis sicut pre
dixi. quoniam qui talia agunt regnum dei non
consequentur. Fructus autem spiritus est caritas gau
dium pax longanimitas. bonitas. be
nignitas. fides. patientia mansuetudo.
modestia continentia castitas. Adversus
huiusmodi non est lex. Qui autem sunt xpi car
nem suam crucifixerunt cum viciis & con
cupiscentiis. Si vivimus spiritu. spiritu et
ambulemus. Non efficiamur inanis glorie
cupidi: invicem provocantes. invicem invi
dentes.
VI
Fratres. et si preoccu
patus fuerit homo in aliquo de
licto. vos qui spirituales estis huiusmodi
instruite in spiritu lenitatis: considerans te
ipsum ne & tu tempteris. Alter alterius onera
portate: & sic adimplebitis legem xpi.
Nam si quis existimat se aliquid esse cum
nichil sit. ipse se seducit. Opus autem suum
probet unusquisque. & sic in semetipso tantum
gloriam habebit & non in altero. Unusquisque enim
onus suum portabit. Communicet autem is qui
cathezizatur verbo ei qui se cathezizat
in omnibus bonis. Nolite errare. Deus non
irridetur. Que enim seminaverit homo hec
& metet. Quoniam qui seminat in carne sua
de carne & metet corruptionem. Qui autem
seminat in spiritu. de spiritu metet vitam eter
nam. Bonum autem facientes non deficiamus.
tempore enim suo metemus non deficientes. Er
go dum tempus habemus operemur bonum ad
omnes. maxime autem ad domesticos fidei.
Videte qualibus litteris scripsi vobis mea
manu. Quicumque enim volunt placere in car
ne hii cogunt vos circumcidi. tantum ut cru
cis xpi persecutionem non patiantur. Neque enim

qui circumciduntur legem custodiunt, sed vo-
lunt vos circumcidi ut in carne vestra glo-
rientur. Michi autem absit gloriari nisi in cruce
domini nostri Ihesu Christi, per quem michi mundus crucifixus
est et ego mundo. In Christo enim Ihesu neque cir-
cumcisio aliquid valet neque preputium, sed no-
va creatura. Et quicumque hanc regu-
lam secuti fuerint pax super illos et miseri-
cordia et super Israel dei. De cetero nemo michi moles-
tus sit. Ego enim stigmata Ihesu in corpore
meo porto. Gratia domini nostri Ihesu Christi cum
spiritu vestro fratres. Amen. Explicit epistola
ad Galathas. Incipit prologus in epistolam ad
Ephesios.

Ephesii sunt Asiani. Hii ac-
cepto verbo veritatis perstite-
runt in fide. Hos col-
laudat apostolus scribens eis a Roma de car-
cere per Tithicum diaconem. Sciendum
sane quod hanc epistolam quam nos ad Ephe-
sios scriptam habemus, heretici marti-
ani maxime ad Laodicenos adtitu-
lant. Incipit epistola ad Ephesios.

Paulus
apostolus Ihesu
Christi per vo-
luntatem
dei sanctis
omnibus qui
sunt Ephe-
si et fidelibus
in Christo Ihesu. Gratia vobis et pax a deo patre
nostro et domino Ihesu Christo. Benedictus deus et
pater domini nostri Ihesu Christi qui benedixit
nos in omni benedictione spirituali in ce-
lestibus in Christo, sicut elegit nos in ipso
ante mundi constitutionem ut essemus sancti
et inmaculati in conspectu eius in caritate. Qui pre-
destinavit nos in adoptionem filiorum
per Ihesum Christum in ipsum secundum propositum volun-
tatis sue in laudem glorie gratie sue in qua
gratificavit nos in dilecto filio suo. In
quo habemus redemptionem per sanguinem
eius remissionem peccatorum secundum divitias
gratie eius que superhabundavit in nobis in omni
sapientia et prudentia ut notum faceret nobis
sacramentum voluntatis sue secundum bene-
placitum eius quod proposuit in eo in dispensa-
tione plenitudinis temporum instaurare
omnia in Christo que in celis et que in terra sunt
in ipso, in quo etiam sorte vocati sumus pre-
destinati secundum propositum eius qui omnia operatur
secundum consilium voluntatis sue ut simus
in laudem glorie eius qui ante speravimus in Christo.
In quo et vos cum audissetis verbum veri-
tatis evangelium salutis vestre in quo et credentes
signati estis spiritu promissionis sancto qui est
pignus hereditatis nostre in redemptionem
acquisitionis in laudem glorie ipsius. Propterea
et ego audiens fidem vestram que est in Christo Ihesu
et dilectionem in omnes sanctos non cesso agens pro gratias
vobis memoriam vestri faciens in orationibus
meis ut deus domini nostri Ihesu Christi pater glorie det
vobis spiritum sapientie et revelationis in agnitione
eius illuminatos oculos cordis vestri ut
sciatis que sit spes vocationis eius et que di-
vitie glorie hereditatis eius in sanctis et que sit
supereminens magnitudo virtutis eius in nos
qui credimus secundum operationem potentie
virtutis eius quam operatus est in Christo suscitans
eum a mortuis et constituens ad dexteram suam
in celestibus supra omnem principatum et pote-
statem et virtutem et dominationem et omne
nomen quod nominatur non solum in hoc seculo sed et
in futuro. Et omnia subiecit sub pedibus
eius et ipsum dedit caput supra omnem eccle-
siam que est corpus ipsius et plenitudo eius
qui omnia in omnibus adimpletur.

Explicit epistola ad Galathas incipit prologus ad Ephesios